

TÜRK ÜNİVERSİTE WEB SİTELERİNİN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN BİLGİ İHTİYAÇLARI AÇISINDAN İŞLEVSELLİĞİ

FUNCTIONALITY OF TURKISH UNIVERSITIES' WEBSITES FOR INTERNATIONAL STUDENTS

Hüseyin TUTAR¹

1. Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji
Bölümü, huseyintutar1@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-9861-3053>

Makale Türü Article Type
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi Application Date
17.12.2022 12.17.2022

Yayına Kabul Tarihi Admission Date
13.03.2023 03.13.2023

DOI
<https://doi.org/10.30798/makuiibf.1220662>

Öz

Uluslararası öğrenciler, yarattıkları fayda nedeniyle yükseköğretim kurumları arasında rekabet unsuru haline gelmişlerdir. Bu rekabet sürecinde, uluslararası öğrenciler için üniversite web siteleri önemli bilgi kaynakları arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerin web sitelerini inceleyerek uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılama noktasında işlevsel olup olmadıklarını keşfetmektir. Tanımlayıcı istatistik metodunun kullanıldığı bu araştırmada, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin (205) web siteleri, sekiz değişken üzerinden incelenmiştir. Bu değişkenler aynı zamanda üniversitelerin kuruluş dönemleri ile olan ilişkileri bağlamında da analiz edilmiştir. Sonuçlar, Türk üniversitelerinin %86,4'ünün uluslararası öğrencilere hitap eden web siteleri olmasına rağmen bu sitelerin incelenen değişkenler açısından yeterince işlevsel olmadığını göstermektedir. Devlet ve vakıf üniversiteleri arasında başvuru süreçleri, kabul süreçleri, öğrenim ücreti bilgisi, vize/ikamet bilgisi ve barınma bilgisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak bazı çıkarımlar yapılmış ve ilgili kurumlara tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Üniversiteleri, Uluslararası Öğrenciler, Üniversite Web Siteleri.

Abstract

International students have become an element of competition among higher education institutions due to the benefits they create. In this competitive process, universities' web sites are essential information sources for international students. This study aims to examine the universities' web sites in Turkey to discover whether they are functional in meeting the information needs of international students. In this study, in which the descriptive statistics method was used, the web sites of state and foundation universities (205) in Turkey were analyzed over eight variables. These variables were also analyzed in the context of their relationship with the establishment periods of universities. The results show that although 86.4% of Turkish universities have web sites that appeal to international students, these web sites are not functional enough regarding the examined variables. It has been determined that there is a statistically significant difference between state and foundation universities regarding application and admission processes, tuition, visa/residence, and accommodation information. Depending on this research results, some implications and recommendations were made to the relevant institutions.

Keywords: Turkish Universities, International Students, Universities' Websites.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The ever-increasing international student mobility with the globalization process has become a competitive element among higher education institutions due to its cultural and economic benefits. Higher education institutions in developed and developing countries carry out intensive promotional activities to host international students. In this competitive process, universities' web sites are among the essential information sources for international students. This study aims to discover whether the universities' web sites in Turkey are functional in meeting the information needs of international students.

Research Questions

Do Turkish universities have English (and other targeted languages) web sites for international students? Do these web sites meet the information needs of the students according to the eight determined variables?

Literature Review

International student mobility has accelerated with globalization, reaching 2.1 million in 2000, 4.2 million in 2010, and 6.1 million in 2019 (OECD, 2021). International education has increased the opportunities for international cooperation and competition due to its intangible and tangible benefits. Cooperation of institutions in the field of education enables the sharing of information, the enrichment of the parties' perspectives, the culture of working together, and the emergence of new communication networks (Choudaha, 2019: 2). International students have also become an international competitive element due to their short and long-term benefits. In addition to English-speaking countries, Europe, Russia, India, China, South Korea, Malaysia, and Singapore have started to host students in their own countries (Bevis & Lucas, 2007). The 10th Development Plan (2013) and the Higher Education Council (YÖK) Strategy Document (2017) show that Turkish higher education institutions set targets for internationalization and hosting international students after 2010. Until the 1990s, Turkish universities did not have a large international student body, except for a small number of students of Middle Eastern origin. For this reason, there was no institutional capacity to guide foreign/international students in universities and no institutionalized Turkish Education Centers for language teaching. The Council of Higher Education signed memorandums of cooperation in higher education with 54 countries, mainly after 2010. As a result of these protocols, an increasing international student profile is observed in Turkish universities from year to year. Indeed, Turkish higher education institutions hosted 223.952 international students in the 2020/2021 academic year, which shows that Turkey is now a center of attraction for international students. According to UNESCO (2018) data, Turkey is among the top 10 countries international students prefer. In a process where competition for a share in global student mobility has increased, international students' preferences as consumers have become decisive. Students can access information instantly through institutional web sites and can compare this information with

the other institutions' information. Research (Saichae & Morphew, 2014) revealed that students examine universities' web sites regarding admission criteria, application processes, tuition information, campus appearance, and student composition. Universities' web sites are the virtual faces of universities in the virtual world, but they are their real representatives. Each institution has a web site in style and form, just as it has its own identity in reality. The first impression about the institution is mainly made through the web site. The identity, vision, goals, and functioning of the systems of the institutions are also reflected on their web sites. A university web site is the university's gateway to the world and an important tool that carries information and news to its members. In their study, Taylor & Bicak (2019) examined institutional web sites in Texas. Their findings show that only 21% of international student admission webpages included housing information, 68% had contact information, and 51% provided the cost of attendance. Taylor's research (2018) shows that college admissions materials are written at an average 14th-grade English reading level, whereas according to universities' admissions standards (TOEFL score), they should be at a 12th-grade English level. The research findings show that the web site materials are difficult for international students to understand. The difficulty of understanding texts on the web sites creates a barrier for international students and negatively affects the admissions and enrollment. Using clear communication language on the web site is essential for international students to apply.

Methodology

This study was designed as exploratory and cross-sectional research. The Turkish universities' web sites are examined according to eight determined variables. These variables are: 1) international students' webpage, 2) application process, 3) admission process, 4) availability of tuition information, 5) visa/residency info, 6) housing information, 7) contact information, and 8) international students' office. These identified variables are the variables that international students need information about to make their decisions. This study checked whether these variables exist on the web sites of state and foundation universities in Türkiye. No variables were subjected to content analysis. Even though the language, content, level of intelligibility, and systematic presentation of the information available on universities' web sites for international students are essential, they are beyond this study's scope. Studies by other researchers may target these details. As independent variables, the status of being a foundation/state university and the establishment period (before 1980, 1981-2000, and 2001-2022) was determined. The chi-square test determined whether a relationship existed between the eight factors and the university types and establishment periods variables. A p-value=0.05 was used as the significance level. All universities in Turkey are included in the calculation. Although the number of higher education institutions was 208 as of 2022, 3 institutions were not considered because they were inactive. The analysis was carried out on a total of 205 higher education institutions.

Results and Conclusions

The results show that 86.4% of Turkish universities have web sites that appeal to international students. It has been determined that there is a statistically significant difference between state and foundation universities regarding application processes, admission processes, tuition information, visa/residence information, and accommodation information. Turkish universities do not act in parallel with the Council of Higher Education in attracting international students to Turkey, and they do not sufficiently promote Turkish universities. While the Council of Higher Education has determined its aims, targets, and strategies for international students, the same synchronization is not seen on universities' web sites. Turkish universities can be instrumental in bringing more qualified students to Turkey if they carry out more promotional activities on university application processes, admission conditions, fees, and accommodation. In summary, some communicative, informatic, and institutional measures should be taken for Turkish universities to become a center of attraction for international students. Consequently, the Council of Higher Education, state and foundation universities' administrations, and international student offices should reevaluate their web sites regarding international students.

1. GİRİŞ

Uluslararası eğitim, küreselleşmenin hem önemli bir bileşeni ve hem de önemli sonuçlarının başında gelmektedir (Hechanova-Alampay, 2002). Veriler, küreselleşme ile birlikte uluslararası öğrenci hareketliliğinin hız kazandığını göstermektedir. Dünyanın tek kutuplu hale geldiği ve liberalleşmenin küresel ölçekte etkili olmaya başladığı 1990'lardan itibaren artmaya başlayan uluslararası öğrenci hareketliliği, 2000 yılında 2,1, 2010 yılında 4,2, 2019'da da 6,1 milyona ulaşmıştır (OECD, 2021).

Küresel öğrenci hareketliliğinin artmasında üç önemli faktörün etkili olduğu belirtilmektedir. Birincisi, küreselleşme süreci, küresel şirketler ve küresel ticaret kendine özgü insan kaynaklarına ihtiyaç duymaktadır (Hechanova-Alampay, 2002). Bu ihtiyaç, ulusal şirketleri, üst gelir grubu ailelerini ve öğrencileri uluslararası eğitim arayışına itmiştir. İkinci olarak, endüstriyel alanda meydana gelen gelişmeler, eğitimi üniversite hayatından sonra biten bir şey değil sürekli ihtiyaç olan bir durum haline getirmiştir. Son olarak, eğitim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, eğitimi mekana bağımlı olmaktan çıkarmış, yeni bir forma büründürmüş ve daha fazla öğrencinin etkilenmesine neden olmuştur (de Wit, 2008).

Uluslararası eğitim, soyut ve somut getirisi nedeniyle uluslararası işbirliği imkanlarını arttırmıştır. Kurumların eğitim alanında yapacakları işbirlikleri; bilginin paylaşımına, tarafların bakış açılarının zenginleşmesine, birlikte çalışma kültürü ve yeni iletişim ağlarının ortaya çıkmasına imkan sağlar. Bu imkan uluslararasılaşan kurumlarda; “akademik, araştırma, deneyim ve kültürel değişim etkisiyle kapsayıcı, yenilikçi ve birbirine bağlı küresel bir toplumun” (Choudaha, 2019: 2) oluşmasına katkıda bulunur.

Nitelikli ve dinamik bir kitle olan uluslararası öğrenci kitlesi, yarattığı işbirliği imkanlarına ek olarak uluslararası rekabet unsuru haline de gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası öğrencilerin en önemli destinasyonu ABD ve İngiltere olmuştur. Ancak uluslararası eğitimin sağladığı kültürel ve ekonomik faydalar nedeniyle İngilizce konuşan ülkelere ek olarak Avrupa ülkeleri, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Kore, Malezya ve Singapur gibi ülkeler, uluslararası öğrenci hareketliliğinden pay almaya ve kendi ülkelerinde öğrenci misafir etmeye başlamışlardır (Bevis ve Lucas, 2007).

Bu rekabet sürecine dahil olan Türkiye, 2018'de, dünyada en fazla uluslararası öğrenci misafir eden 10. Ülke olmuştur (UNESCO, 2018). 10. Kalkınma Planı (2013) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Strateji Belgesi (2017), Türk yükseköğretim kurumlarının 2010'dan sonra uluslararasılaşma ve uluslararası öğrencilere ev sahipliği yapmak üzere hedef belirlediklerini göstermektedir. YÖK Uluslararasılaşma Belgesi (2021) uluslararasılaşmayı; “dayanışma, işbirliği ve birlikte çalışma” prensipleri olarak tanımlamıştır. Strateji Belgesi (2017) ise; “üniversitelerin tanınırlığının ve kalitesinin artırılması ve hedef ülkelerin belirlenmesi” şeklinde temel politikalar, stratejik amaç ve hedefler belirlemiştir. Belgelerin temel amacı, üniversiteleri öne çıkarmak, tanınır hale getirmek ve uluslararası

öğrenciler tarafından tercih edilir olmalarını sağlamaktır. Ancak Türk üniversite web siteleri, Türk yükseköğretimini tanıtarak uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyacına ne ölçüde cevap verdikleri önemli bir araştırma sorunudur.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinden pay almak için rekabetin arttığı bir süreçte, tüketici hükmündeki uluslararası öğrencilerin tercihleri belirleyici hale gelmiştir. Öğrenciler, kurumsal web siteler üzerinden bilgiye anında ulaşabildikleri gibi bu bilgiyi başka kurumların bilgileri ile karşılaştırma olanağına da sahiptirler. Araştırmalar (Saichaie ve Morphew, 2014) öğrencilerin kurumsal web sitelerini, kabul süreçleriyle ilgili olarak incelediklerini, detay bilgilerle ilgilenmediklerini ortaya koymuştur. Öğrenciler, üniversite web sitelerini; kabul kriterleri, başvuru süreçleri, ücretler, kampüsün görünümü, öğrenci kompozisyonu açısından incelenmektedir.

Literatürde üniversite internet sitelerinin önemini, işlevselliğini ele alan çok sayıda araştırma mevcuttur. Türkiye'deki akademik araştırmalarda da üniversitelerin web sitelerini farklı yönlerden ele alan araştırmalar mevcuttur. Ancak İngilizce literatürde uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyacı bakımından üniversitelerin web sitelerini inceleyen sınırlı sayıda çalışmanın varlığı dikkat çekmektedir. Literatürde Türk üniversitelerinin web sitelerini, bu kapsamda inceleyen bir araştırmaya ise rastlanmamıştır. Bu konuda literatürde bir boşluğun olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmacı yurtdışında görev icra ederken Türk üniversiteleri ile ilgili birçok soruya muhatap olmuş ve muhataplarına Türk üniversite web sitelerini araştırıp araştırmadıkları sorusunu yöneltmiştir. Ancak aranan bilginin Türk üniversite web sitelerinde olmadığı ya da eksik olduğu şeklinde sıklıkla yanıtlar alınmıştır. Bu araştırma fikri ve konusu bu ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır.

YÖK'ün uluslararasılaşma ve uluslararası öğrenci misafir etme hedefi ancak üniversiteler üzerinden gerçekleştirilebilir. Bu durumda üniversite web siteleri, uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyacını karşılama noktasındaki işlevsellikleri önemli hale gelmektedir. Bu nedenle bu çalışma, Türkiye'deki üniversitelerin web sitelerini, uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılama işlevleri açısından incelemiştir. Tanımlayıcı istatistiksel yöntemin kullanıldığı bu araştırmaya rehberlik eden temel soru;

Türk üniversitelerinde, uluslararası öğrenciler için İngilizce (ve hedeflenen diğer dillerde) web siteleri mevcut mudur? Bu web siteler, belirlenmiş 8 değişkene göre öğrencilerin bilgi ihtiyacını karşılar nitelikte midir?

Bu çalışmanın üç önemli katkısının olacağı düşünülmektedir. Uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyaçları ve üniversite web siteleri arasındaki ilişkiyi keşfetmeye çalışmak bu çalışmanın birinci amacıdır. İkinci olarak bu çalışma, bu alandaki literatüre bir katkı sağlayacaktır. Son olarak bu çalışma, üniversite yönetimlerine, uluslararası ofis personellerine, uluslararası öğrencilere ve araştırmacılara yarar sağlayacaktır.

2. ULUSLARARASI ÖĞRENCİ HAREKETLİLİĞİNİN ETKİLERİ

Birçok devlet ve kurum, kendi öğrencilerinin vizyonlarını genişletmek, niteliklerini arttırmak, ülkeye yenilik ve deneyim transfer etmek amacıyla yurtdışına öğrenci göndermektedir. Küreselleşme ile birlikte orta ve üst gelir kategorisine mensup ailelerin, çocuklarını eğitim için yurtdışına göndermeleri, uluslararası öğrenci hareketliliğinin her yıl artmasına neden olmuştur. 1975'te 0,8 milyon olan uluslararası öğrenci sayısı, 2019 yılında 6,1 milyona ulaşmıştır (OECD, 2021). Bu artış eğiliminin gelecekte de devam edeceği tahmin edilmektedir.

De Wit (2008), dünyada yükseköğretim için çoğunlukla gelişmekte olan ülkelerden kaynaklı karşılanmamış artan bir talebin mevcut olduğunu, bunun da uluslararası öğrenci hareketliliğine neden olduğunu belirtmektedir. Bazı ülkelerin yükseköğretim alt yapıları bu talebi karşılamaya imkan vermemektedir. Bu nedenle söz konusu ülkeler kendi öğrencilerini yurtdışı eğitim olanaklarına yönlendirmektedir. Buna mukabil, nüfusu yaşlandığından dolayı yükseköğretim kurumlarında öğrenci açığı olan ülkeler mevcuttur. Üniversitelerin kapasite açığı nedeniyle uluslararası öğrencilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ülkelerde uluslararası öğrencilerin ülke öğrencileri içindeki oranı gittikçe artmaktadır. Örneğin, Avustralya'da bulunan uluslararası öğrencilerin tüm öğrenciler içindeki payı %31,3, Kanada'da %23,7, Birleşik Krallık'ta %22,3, Yeni Zelanda'da %13,5 ve Amerika'da %5,5'tir (Project Atlas, 2020). Bu oranlar, yüksek lisans ve doktora bazında çok daha yüksektir. Uluslararası lisansüstü öğrenciler, ABD lisansüstü öğrencilerinin %16,2'sini oluşturmaktadır. Uluslararası öğrencilerin *yüksek ve çok yüksek* araştırma kurumlarındaki oranları %36,5'tir (Zhou ve Geo, 2021). Veriler, uluslararası öğrencilerin STEM (fen, matematik, mühendislik ve bilgisayar) bilimlerindeki oranlarının %62 olduğunu göstermektedir (Open Doors, 2022). Aynı şekilde, Birleşik Krallık'ın doktora öğrencilerinin %41,1'i uluslararası öğrenci iken bu oran İsviçre için %56,4'tür (OECD, 2021).

Gelişmiş ülke üniversitelerinde ortaya çıkan kapasite açığı, uluslararası eğitimin yarattığı maddi ve manevi faydalar nedeniyle doldurulmaya çalışılmaktadır. Uluslararası öğrencilerin uluslararası ekonomiye yıllık 300 milyar dolar değerinde bir etkileri bulunduğu tahmin edilmektedir (Choudaha, 2019). Yükseköğretim kurumlarında en fazla uluslararası öğrenci barındıran ABD, bu ekonomiden doğrudan ve dolaylı olarak 57.307 milyar dolar pay almaktadır. NAFSA (Trends ve Reports, 2022), 2018/2019 akademik yılında, uluslararası öğrencilerin ABD ekonomisine yaklaşık 41 milyar dolarlık doğrudan katkıları olduğunu rapor etmektedir. ABD Ticaret Bakanlığı verileri, Amerikan ekonomisinin bir iş pozisyonunu yaratmak için 288.000 dolar değerinde bir ihracat gerçekleştirmesi (Baumgartner, 2021) gerektiğini belirtmektedir. NAFSA (2019) verileri, öğrencilerin ülkede 458.000'den fazla doğrudan ve dolaylı olarak iş yarattığını/desteklediğini (created/supported) rapor etmektedir. Buna göre, uluslararası öğrencilerin ABD iş piyasasına yıllık doğrudan 145.000 iş yarattığı, 313.000 işe de dolaylı olarak destek verdiği hesaplanmaktadır. Benzer şekilde, uluslararası öğrenci ekonomisi açısından Amerika'dan sonra en büyük ikinci öğrenci hareketliliğine sahip ülke konumunda olan İngiltere'de ise

2018/2019 eğitim yılında uluslararası öğrencilerin Birleşik Krallık ekonomisine 25,9 milyar Sterlin katkıları olduğu hesaplanmıştır (London Economics, 2021).

Uluslararası öğrencilerin gittikleri ülkelere maddi katkılarının yanında önemli kültürel katkılarının da olduğu bilinmektedir. Uluslararası öğrenciler, kendilerine has bakış açıları ve kimlikleri ile gittikleri eğitim kurumlarının eğitim atmosferinin farklılaşmasına ve zenginleşmesine katkı sağlamaktadır. Yapılan araştırmalar öğrencilerin, dış politika, iş ve kültür açısından birer değer oldukları için ev sahibi kurumlara ve ülkeye fayda sağladığını göstermektedir. London First ve PwC'nin (2017) bulguları, mezun olup ülkelere dönen öğrencilerin %60'ının yine Birleşik Krallık ile iş yaptığını ve Krallığın değerlerini anlayarak ülkelere döndüklerini ortaya koymuştur (aktaran; Yılmaz ve Güçlü, 2021).

Uluslararası eğitim sadece ülkelere ve kurumlara değil öğrencilere de önemli kazanımlar sağlamaktadır. Yurtdışında kazanılan deneyim ve becerilerin, öğrencilerin geleceği için önemli olduğu, niteliklerini arttırdığı ve kariyerlerine katkıda bulunduğu inancı yatmaktadır. Farrugia ve Sanger'in (2017) yapmış olduğu araştırma bulguları, yurtdışı eğitimin öğrencilere bilişsel, kişisel ve kişilerarası beceriler kazandırdığını ortaya koymuştur. Yurtdışı eğitim, öğrencilerin farklı kültür deneyimlerini geliştirmekte, merak duygularını kamçulamakta, esneklik/uyarlanabilirlik yeteneklerine katkıda bulunmakta, güvenlerini ve öz farkındalıklarını arttırmaktadır. Aynı zamanda, öğrencilerin dil yeteneklerini ve iletişim becerilerini geliştirmektedir.

Modern çalışma olgusunda, işverenlerin çalışanlardan beklediği önemli hususların başında, farklı kültürlerle çalışabilme yeteneği, dil yetkinliği, esneklik ve uyum sağlayabilirlik özellikleri gelmektedir. Yılmaz ve Güçlü (2021), yurtdışında kazanılan bir deneyimin, "işverenlerin çalışanlardan beklediği becerilerle aynı olması" hasebiyle avantaj yarattığını, bir deneyimin sırf yurtdışında kazanılmış olmasının başlı başına yarattığı bir avantajdan söz edilemeyeceğini belirtmektedirler. Uluslararası öğrenciler, kazandıkları tecrübe ve yetenek nedeniyle ulusal ve küresel şirketlerde iş noktasında tercih nedeni olmaktadır.

Son olarak, 1970'lerden itibaren uluslararası öğrenci hareketliliğinden en fazla fayda sağlayan ülkeler, İngilizce konuşan ülkeler olmuştur. Bu kapsamda, ABD uluslararası öğrencilerin %20'sini, İngiltere %10'unu, Kanada %9'unu, Avustralya %8'ini ve Yeni Zelanda %1'ini (Project Atlas, 2020) misafir etmektedir. Ancak küreselleşme süreciyle birlikte, ülke kurumlarına sağladığı maddi ve kültürel faydalar nedeniyle, Avrupa ülkeleri, Rusya, Hindistan, Çin, Malezya ve Singapur gibi ülkeler de uluslararası öğrenci havuzundan pay alma yarışına katılmışlardır (Lucas ve Bevis, 2007). Bu da uluslararası öğrencileri üniversiteler açısından bir rekabet unsuru haline dönüştürmüştür.

3. TÜRKİYE’NİN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER POLİTİKASI

3.1. Kavramsal Değişim: Yabancı Öğrenciden Uluslararası Öğrenciye

Uluslararası öğrenciler, literatürde uzun bir dönem, yabancı öğrenciler (foreign students) kavramı ile nitelendirilmiştir. Küreselleşme ile birlikte yabancı öğrenciler kavramı büyük oranda yerini uluslararası öğrenciler (international students) kavramına bırakmıştır. Bu gelişme, kavramsal ve hukuki (teknik) olarak iki temel nedenle açıklanabilir. Birincisi, *yabancı* kavramı özünde menfilik taşıyan, sosyal mesafeye atıf yapan bir kavramdır. Kavram aynı zamanda yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve ayrımcılık kavramlarını da çağrıştırmaktadır. Ancak uluslararası öğrencilerden büyük yarar sağlayan devlet ve kurumlar, uluslararası öğrencileri ülkelerinde misafir etmek için büyük çaba harcamaktadırlar. Bu nedenle yabancı öğrenci kavramı yerine daha müspet bir kavram olan uluslararası öğrenci kavramını kullanmayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Yabancı öğrenci ve uluslararası öğrenci kavramlarının hukuki/teknik kullanımları farklı öğrenci kategorilerine atıf yapmaktadır. OECD (2008), yabancı öğrenciyi, eğitim gördüğü ülkenin vatandaşı olmayan kişi, uluslararası öğrenciyi ise ülkesini eğitim amacıyla terk eden kişi olarak tanımlamıştır. Birinci tanım vatandaşlığı referans alırken ikinci tanım eğitimin amacını referans almıştır. Yabancı öğrenci ve uluslararası öğrencilerle ilgili her ülke kendi ihtiyaçlarına göre yasal düzenleme yapmakta ve buna göre uluslararası öğrenci tanımını gerçekleştirmektedir. Birinci tanım sığınmacı/göçmen olan ancak vatandaşlık statüsü olmayan öğrencileri kapsarken ikinci tanım bir ülkede vatandaş olmayan, sadece eğitim amacıyla ülkeye giriş yapmış olan öğrencileri kastetmektedir.

Türkiye’nin uluslararası öğrencilerle ilgili 1983 yılında yaptığı ilk yasal düzenleme, uluslararası öğrencileri yabancı uyruklu öğrenci olarak tanımlamıştır. 1985 tarihli Yönetmelik, yabancı uyruklu öğrenciyi “her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan ‘T.C. uyruğunda bulunmayan kişi’ olarak tanımlamıştır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Teşkilat Yasasına (Yasa 5978, Madde 3) göre; “kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenler ile uluslararası anlaşmalar çerçevesinde eğitim amacıyla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler” yabancı öğrenci olarak tanımlanmıştır. 10. Kalkınma Planı ile uluslararası öğrenci kavramı resmî belgelerde kullanılmaya başlanmış ve sonra YÖK’ün belgelerinde bu kavram temel referans haline gelmiştir. Türkiye’deki kurumların, yabancı öğrenci ve uluslararası öğrenci tanımlarını eş anlamda kullandıkları anlaşılmaktadır. Bu yaklaşıma göre, amacı ne olursa olsun, Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda öğrenim gören ancak vatandaş statüsünde olmayan öğrenci uluslararası öğrenci hükmündedir. Sonuç itibarıyla, dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de literatürde ve resmî belgelerde yabancı öğrenci kavramı yerine uluslararası öğrenci kavramının kullanılması amaca hizmet eden bir işlev görmektedir.

3.2. Türk Üniversitelerinde Uluslararası Öğrenciler

Türk üniversiteleri, 1990'lara kadar çok az sayıda Orta Doğu kökenli öğrenci dışında büyük bir öğrenci kitlesi ile tanışmamıştı. Bu nedenle söz konusu tarihlerde üniversitelerde yabancı/uluslararası öğrencilere rehberlik yapabilecek kurumsal bir kapasite olmadığı gibi dil öğretimi konusunda kurumsallaşmış Türkçe Eğitim Merkezleri de bulunmamaktaydı. Sovyetler Birliği'nin dağılması ile birlikte Türkiye, 1992 yılında Büyük Öğrenci Projesi kapsamında, Türk Cumhuriyetleri ve Akraha Topluluklarından 10.000 öğrenciyi ülkenin muhtelif üniversitelerine yerleştirmiştir. Türk üniversiteleri ilk defa bu Proje ile yoğun bir öğrenci kitlesi ile tanışmış ve tecrübe kazanmıştır. Türkiye, bu Projeyi "dil, inanç, tarih ve kültürel" (Atatürk, 29 Ekim 1933 Konuşması) saiklerle üstlenmiştir. Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri ve akraha toplulukları ile manevi bağların ihya/inşa edilmesi, bu Projenin motivasyon kaynağıydı. Buna rağmen, Proje ile birlikte Türk üniversitelerinin insan kaynaklarını geliştirmesine, uluslararası öğrencilerin ihtiyaç duyduğu yasal altyapının oluşturulmasına ve uluslararası öğrenci mefhumunun üniversite, bürokrasi ve toplumda oturmasına zemin hazırlamıştır (Tutar, 2010). Büyük Öğrenci Projesi, 1992-2011 yılları arasında uygulanmış daha sonra Yurtdışı Türkler ve Akraha Topluluklar Başkanlığı bünyesinde Türkiye Bursları olarak yeniden yapılandırılmıştır (YÖK, 2021).

Yükseköğretim Kurulu, 54 ülke ile yükseköğretim alanında işbirliği mutabakat zabıtları imzalamıştır. İmzalanan bu protokoller neticesinde Türk üniversitelerinde yıldan yıla artan bir uluslararası öğrenci profili gözlenmektedir. Türkiye'yi tercih eden uluslararası öğrencilerin %30,3'ü düşük gelirli ülkelerden, %13,5'i'de düşük orta gelirli ülkelerden, %46,6'sı ise üst orta gelirli ülkelerden, %7,7'si ise yüksek gelirli ülkelerden geldiği tespit edilmiştir (OECD, 2021). Türkiye'ye en fazla öğrenci gönderen ülkeler; Suriye, Azerbaycan, Türkmenistan, Irak, İran, Afganistan, Somali, Mısır, Yemen ve Ürdün'dür (YÖK, 2021).

Tablo 1. 2011-2021 Yılları arasında Türk Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Türk ve Uluslararası Öğrenci Sayıları

Yıllar	Türk Öğrenci Sayıları	Uluslararası Öğrenci Sayıları ve Yüzdeleri	
	Sayı	Sayı	%
2011/12	4.303.550	31.933	0,7
2012/13	4.923.940	43.251	0,9
2013/14	5.472.521	48.169	0,9
2014/15	6.062.886	72.020	1,2
2015/16	6.689.185	87.717	1,3
2016/17	7.198.987	107.947	1,5
2017/18	7.560.371	125.030	1,7
2018/19	7.740.502	154.446	2,0
2019/20	7.940.133	185.001	2,3
2020/21	8.240.997	223.952	2,7

Kaynak: Yükseköğretim Kurulu, İstatistik Verileri, 2022.

Tablo 1'den de görüldüğü gibi, Türk üniversitelerinde yabancı öğrenci oranı %2,7'ye ulaşmıştır. Bir ülkede uluslararası öğrenci oranı, o ülkenin kendi öğrencilerine oranla hesaplanmaktadır. Bu oran

ABD için %5,5, Birleşik Krallık için %22,3, Almanya için %11,7, Rusya için %8,5 ve Çin için yüzde %1,2'dir (Project Atlas, 2020). Ancak ABD yükseköğretimindeki öğrenci sayısı 2009-2019 yılları arasında artış göstermediği gibi %5 oranında azalmıştır (Irvin vd., 2022; NCES, 2022). Türk yükseköğretimine giriş yapan uluslararası öğrenci sayısının yıldan yıla artmasına rağmen %5'i geçmemiş olması, Türk yükseköğretim kurumlarının kendi vatandaşları için sürekli eğitim kapasitelerini arttırmalarıyla açıklanabilir. Örneğin, Tablo 1'den de görüldüğü gibi, 2011 yılında yükseköğretim kurumlarında Türk öğrenci sayısı 4.300.000 iken bu sayı 2021 yılında neredeyse ikiye katlanmış ve 8.240.000'ini geçmiştir. Bu da uluslararası öğrenci sayısının sürekli artmasına rağmen yüzde olarak düşük görünmesine neden olmaktadır. Aynı yaklaşım vakıf üniversiteleri için de geçerlidir. Buna rağmen, Tablo 2'den de görüldüğü gibi, vakıf üniversitelerindeki uluslararası öğrenci sayısı, Türkiye ortalamasının üç katından fazladır.

Türk yükseköğretim kurumlarının 2020/2021 öğretim yılında, 223.952 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmış olması, Türkiye'nin artık uluslararası öğrenciler için bir cazibe merkezi olduğunu göstermektedir. UNESCO (2018) verilerine göre, Türkiye, uluslararası öğrencilerin en fazla tercih ettiği ilk 10 ülke arasında yer almıştır. YÖK Uluslararasılaşma Strateji Belgesine göre (2017) Türkiye, 2022 yılında uluslararası öğrenci portföyünden %2,5 oranında pay almayı hedeflemiştir. Uluslararası öğrenci kitlesi, küresel ölçekte 6,1 milyon olarak hesaplandığında (OECD, 2021) bu hedef yaklaşık %3,7 oranında gerçekleşmiş bulunmaktadır. Aynı şekilde 2022 yılında 200.000 olan uluslararası öğrenci hedefi de aşılmıştır (Yükseköğretim İstatistik verileri, 2020/2021).

Tablo 2. 2013-2021 Yılları arasında Türkiye'de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Durumu

Yıllar	Devlet Üniversitelerindeki Türk Öğrenci Sayısı	Devlet Üniversitelerindeki Uluslararası Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi		Vakıf Üniversitelerindeki Öğrenci Sayısı	Vakıf Üniversitelerindeki Uluslararası Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi	
	Sayı	Sayı	%	Sayı	Sayı	%
2013/14	5.079.196	38.386	0,76	360.104	9.783	2,71
2014/15	5.615.293	57.289	1,02	447.593	14.731	3,29
2015/16	6.137.014	69.526	1,13	552.171	18.191	3,29
2016/17	6.629.961	89.312	1,34	569.026	18.635	3,27
2017/18	6.963.903	102.298	1,46	596.468	22.732	3,81
2018/19	7.134.674	123.772	1,73	605.828	30.674	5,06
2019/20	7.320.449	144.386	1,97	619.684	40.615	6,55
2020/21	7.595.918	173.070	2,27	645.079	50.882	7,88

Kaynak: Yükseköğretim Kurulu, İstatistik Verileri, 2022.

Yabancı öğrenci sayısı, devlet ve vakıf üniversiteleri açısından kıyaslandığında, devlet üniversitelerinde uluslararası öğrencilerin oranı %2,27 iken bu oran vakıf üniversitelerinde %7,88 olarak

tespit edilmiştir. Bu oran, devlet üniversitelerindeki oranın çok üzerinde olduğunu ve vakıf üniversitelerinin gelecekte de bu sayıyı arttırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

3.3. Üniversite Web Sitelerinin İşlevselliği

Üniversite web siteleri, üniversitelerin sanal dünyadaki sanal yüzleri ancak gerçek temsilcileridir. Her bir kurumun kendisine ait bir kimliği olduğu gibi aynı şekilde tarzı ve biçimiyle kendisine ait bir web sitesi mevcuttur. Kurumla ilgili ilk intiba büyük oranda web sitesi üzerinden gerçekleşmektedir. Kurumların kimliği, vizyonları, amaçları ve sistemlerinin işleyiş biçimi aynı şekilde web sitelerine de yansımaktadır. Bir üniversite web sitesi, üniversitenin dünyaya açılan kapısı, üyelerine de bilgi ve haber taşıyan önemli bir araçtır.

Üniversitelerin yurtdışındaki öğrencileri etkilemeleri, tanıtım faaliyetlerine katılmaları ancak web siteleri üzerinden yaptıkları doğru ve detaylı bilgilendirme faaliyetleri ile mümkündür. Dünyanın muhtelif bölgelerindeki öğrenciler; üniversiteleri, eğitim sistemlerini web siteleri üzerinden tanımaktadır. Öğrenci, üniversiteye kayıt yaptırmadan önce o üniversitenin ve bölümün bir üyesi olmanın nasıl bir şey olduğu hakkında fikir edinir, bilgi sahibi olur. Web siteleri böylelikle öğrencilerin beklentilerinin üniversite tarafından karşılanıp karşılanamayacağına dair karar vermelerine yardımcı olur (Zengin vd., 2011).

Taylor ve Bıçak (2019) Texas'taki üniversite web sitelerini; uluslararası öğrenci web sayfası, başvuru ücreti, son başvuru tarihi, barınma, vize, iletişim, asgari dil puanı ve yaşam maliyeti değişkenleri üzerinden değerlendirmişlerdir. Araştırma, söz konusu üniversitelerin web siteleri uluslararası öğrencilerin kurumsal bilgi ihtiyaçlarını karşılama noktasında yetersiz ve dil bakımından ağır olduklarını saptamıştır. Taylor'ın (2018) araştırması, üniversite kabul materyallerinin ortalama 14. Sınıf okuma seviyesinde yazıldığını, halbuki üniversite kabul standartlarına göre (TOEFL puanı) söz konusu materyaller 12. Sınıf düzeyinde olmalıdır. Araştırma ayrıca, kurumların %91'inin web sitesi metinlerini sadece İngilizce hazırladığını ve %1'inin web sitelerinde web uzantılı çeviri araçları sağladığını tespit etmiştir. Bu iki araştırma bulguları, üniversitelerin web sitelerinde bulunan materyallerin uluslararası öğrenciler için anlaşılmasının zor olduğunu, web sitelerindeki anlaşılması zor metinlerin, uluslararası öğrencilere bariyer oluşturduğunu ve öğrencilerin kabul süreçlerini menfi yönde etkilediğini göstermektedir.

Web sitesinde sade bir iletişim dilinin kullanılması, uluslararası öğrencilerin başvuru yapmaları açısından önemlidir. Taylor ve Bıçak'ın (2018) araştırması, web sitelerindeki kabul şartlarının berraklığı ile (asgari TOEFL puanı) öğrenci kaydı arasında pozitif bir korelasyonun olduğunu tespit etmiştir. Bu bulgu, web sitelerindeki bilginin muğlaklıktan uzak olması ile öğrencinin kararına yardımcı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle üniversitelerin uluslararası öğrenci ofislerinde bulunan personel başta olmak üzere uluslararası öğrenci işleri ile ilgilenen tüm yetkililerin üniversite web sitelerini dil, içerik ve kapsam olarak düzenlemeleri son derece önemlidir. Üniversite web sitesinin uluslararası öğrencilerin

başvuru kabulleri için gerekli tüm bilgileri ihtiva edip etmediği, web sitesini ziyaret eden veya başvuru sürecinin en azından belli aşamalarını tamamlayan aday öğrencilerden alınan dönütlerle, sürekli sorgulanmalıdır. Öğrencilerin ihtiyaç duydukları tüm bilgilendirme süreçlerini web siteleri üzerinden takip etmeleri, web sitelerinin dinamik olmasını gerektirir. Dinamik bir web sitesi, öğrenciyi önemseyen bir üniversite politikasına işaret eder. Sistemin anlayışını yansıtması bakımından da önemli bir kriterdir.

4. YÖNTEM

Türk üniversitelerin yurtdışındaki öğrencileri etkilemeleri, tanıtım faaliyetlerine katılmaları, web sitelerini etkin kullanarak yapacakları fonksiyonel bilgilendirme ile mümkündür. Bu çalışma, Türk üniversite web sitelerinin uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyaçları açısından fonksiyon icra edip etmediklerini anlamak için keşifsel (exploratory) ve kesitsel (cross-sectional) bir araştırma olarak tasarlanmıştır.

Bu çalışmada, literatür taranarak (özellikle, Taylor ve Bıçak, 2019; Saichaie ve Morphey, 2014) uluslararası öğrencilerin, yabancı bir ülkede eğitime karar verirken veya eğitim görürken ihtiyaç duyacakları temel sekiz (8) değişken belirlenmiştir. Bu değişkenler;

- 1) Uluslararası öğrenciler web sayfası (International Students Web Sayfası),
- 2) Başvuru Şartları ve Değerlendirme (Application Process),
- 3) Kayıt İşlemleri ve Belgeleri (Admission Process),
- 4) Öğrenim Ücretleri (Tuition),
- 5) Vize Süreçleri (Visa/Residency Info),
- 6) Barınma olanakları (Housing Information),
- 7) İletişim Bilgileri (Contact Information),
- 8) Uluslararası Öğrenci Ofisi (International Students Office)

Belirlenen bu değişkenler, uluslararası bir öğrencinin gelecekteki öğreniminde bilgi ihtiyacı duyacağı değişkenlerdir. Bu çalışmada, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin web sitelerinde bu değişkenlerin olup olmadığı kontrol edilmiştir. Hiçbir değişken içerik analizine tabi tutulmamıştır. Örneğin, değişkenin ne kadar bilgi ihtiva ettiği, bilginin anlaşılabilirliği, sistematik olup olmadığı gibi hususlar incelenmemiştir. Uluslararası öğrencilere yönelik üniversitelerin web sitelerinde mevcut olan metinlerin dili, içeriği, anlaşılabilirlik düzeyi ve bilginin sistematik verilme durumu çok önemli olmakla birlikte bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Başka araştırmacılar tarafından yapılacak olan çalışmalar bu konuları hedefleyebilir.

Üniversitelerin vakıf/devlet üniversitesi olma statüleri ile kuruluş dönemleri (1980 öncesi, 1981-2000 ve 2001-2022) bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir. Yukarıda zikredilen 8 faktörle,

üniversite türü ve kuruluş dönemi değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı ki-kare testi ile tespit edilmiş ve anlamlılık düzeyi $p=0,05$ eşik değeri olarak kullanılmıştır. Hesaplamaya Türkiye’deki tüm üniversiteler dahil edilmiştir. Yüksek eğitim kurumu sayısı 2022 itibarıyla 208 olmasına rağmen 3 kurum aktif olmadığından dolayı değerlendirmeye alınmamış ve hesaplama toplam 205 yükseköğretim kurumu üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Son olarak bu çalışma, herhangi bir insan öznesinden veri temin etmediğinden dolayı etik kurul onayı kurallarına tabi değildir. Bu nedenle araştırma için üniversiteden veya herhangi bir etik kurulundan izin alınmamıştır.

5. BULGULAR

Türk üniversitelerinin (205 üniversite) uluslararası öğrencilere yönelik hazırlık durumları, iki bağımsız değişken ve sekiz bağımlı değişken üzerinden değerlendirilmiştir. Önce tüm değişkenlerin frekansları ve yüzdeleri alınmış daha sonra ki-kare analizi yapılmıştır.

Tablo 3. Kuruluş Statülerine Göre Üniversiteler

Üniversitelerin Niteliği	Sayı	Yüzde
Vakıf Üniversiteleri	78	38,0
Devlet Üniversiteleri	127	62,0
Toplam	205	100,0

Kaynak: Yükseköğretim Kurumu İstatistiklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Üniversitelerin kuruluş statüleri ile üniversitelerin devlet üniversitesi ya da vakıf üniversitesi olma durumlarına işaret edilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında web siteleri değerlendirilen üniversitelerin %62’si devlet üniversitesi, %38’i de vakıf üniversitesi niteliğindedir.

Tablo 4. Kuruluş Dönemlerine Göre Üniversiteler

Kuruluş Dönemleri	Sayı	Yüzde
1. Dönem (1923-1980)	20	9,8
2. Dönem (1980-2000)	45	22,0
3. Dönem (2000-2022)	140	68,3
Toplam	205	100,0

Kaynak: Yükseköğretim Kurumu İstatistiklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmada Türk üniversiteleri kuruluş dönemlerine göre üç kategoride tasnif edilmiştir: Birinci Dönem (1923-1980), İkinci Dönem (1980-2000) ve 3. Dönem (2000-2022). Bu kategorileştirme için Yükseköğretim Kurulu’nun kuruluş tarihi önemli bir parametre olarak alınmıştır. Üçüncü dönem kategorisinin tespitinde ise vakıf üniversitelerinin kurulmasının teşvik edilmesi ve uluslararasılaşma önemli parametreler olarak değerlendirilmiştir. Tablo 4’ten de görüldüğü gibi, Türk üniversitelerinin %70’e yakını 3. Dönemde kurulmuştur.

Tablo 5. Uluslararası Öğrencilerin Üniversitelerin Web Sitelerinde İhtiyaç Duydukları Konular

TÜM DEĞİŞKENLER (Değerlendirme 205 üniversite ve 8 Değişken üzerinden yapılmıştır)	Evet %	Hayır %	Eksik %
Uluslararası öğrenciler için üniversite web sitesinde ayrı bir sayfa var mı? (International Student Webpage)	86,4	13,7	-
Başvuru Şartları ve Değerlendirme (Application Process)	52,2	36,1	11,7
Kayıt İşlemleri ve Belgeleri (Admission Process)	45,9	52,2	2,0
Öğrenim Ücretleri (Tuitions)	40,5	58,0	1,5
Vize/İkametgah (Visa/Residency Info)	33,7	63,9	2,4
Barınma Olanakları (Housing Information)	33,7	62,4	3,9
İletişim Bilgileri (Contact Information)	76,6	22,0	1,5
Uluslararası Öğrenci Ofisi (International Student Office)	76,6	22,0	1,5

Tablo 5'ten de görüldüğü gibi, üniversitelerin %86,4'ünde uluslararası öğrenciler için web sitelerinde ayrı bir sayfanın olduğu, %13,7'sinin web sitelerinde ise uluslararası öğrencilere yönelik henüz bir sayfalarının olmadığı anlaşılmaktadır. Başvuru şartları (%36,1), kayıt işlemleri (%52,2), barınma olanakları (%62,4), öğrenim ücretleri (%58,0) gibi önemli bilgiler ise üniversitelerin yarısından fazlasında eksik olduğu ya da bulunmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. Üniversite Statülerine Göre Üniversite Web Sitelerinin Uluslararası Öğrencilerin Bilgi İhtiyaçlarını Karşılama Durumları

TÜM DEĞİŞKENLER	Ün.Statüleri: Devlet/Vakıf	%			P-Değeri
		Evet	Hayır	Eksik	
Uluslararası öğrenciler için üniversite web sitesinde ayrı bir sayfa var mı? (International Student Website)	Tüm Üniversiteler	86,4	13,7	-	0.1400
	Devlet Ün.	83,5	16,5	-	
	Vakıf Ün.	91,0	9,0		
Başvuru Şartları ve Değerlendirme (Application Process)	Tüm Üniversiteler	52,2	36,1	11,7	0.0001
	Devlet Ün.	39,4	44,9	15,7	
	Vakıf Ün.	73,1	21,8	5,1	
Kayıt İşlemleri ve Belgeleri (Admission Process)	Tüm Üniversiteler	45,9	52,2	2,0	0.0052
	Devlet Ün.	37,0	60,6	2,4	
	Vakıf Ün.	60,3	38,5	1,3	
Öğrenim Ücretleri (Tuitions)	Tüm Üniversiteler	40,5	58,0	1,5	0.0001
	Devlet Ün.	26,0	72,4	1,6	
	Vakıf Ün.	64,1	34,6	1,3	
Vize/İkametgah (Visa/Residency Info)	Tüm Üniversiteler	33,7	63,9	2,4	0.0042
	Devlet Ün.	25,2	71,7	3,1	
	Vakıf Ün.	47,4	51,3	1,3	
Barınma Olanakları (Housing Information)	Tüm Üniversiteler	33,7	62,4	3,9	0.0157
	Devlet Ün.	26,8	70,1	3,1	
	Vakıf Ün.	44,9	50,0	5,1	
İletişim Bilgileri (Contact Information)	Tüm Üniversiteler	76,6	22,0	1,5	0.2000
	Devlet Ün.	72,4	26,0	1,6	
	Vakıf Ün.	83,3	15,4	1,3	
Uluslararası Öğrenci Ofisi (International Student Office)	Tüm Üniversiteler	76,6	22,0	1,5	0.3500
	Devlet Ün.	74,8	24,4	0,8	
	Vakıf Ün.	79,5	17,9	2,6	

Üniversitelerin vakıf ya da devlet üniversitesi olma nitelikleri ile web sitelerinin fonksiyonları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ki-kare testi uygulanmıştır. Buna göre, başvuru süreçleri ($p < 0,0001$), kabul süreçleri ($p < 0,0052$), öğrenim ücretleri ($p < 0,0001$), vize işlemleri ($p < 0,0042$) ve

barınma bilgileri ($p < 0,0157$) açısından devlet ve vakıf üniversiteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Üniversitelerin Kuruluş Dönemlerine Göre Üniversite Web Sitelerinin Uluslararası Öğrencilerin Bilgi İhtiyaçlarını Karşılama Durumları

TÜM DEĞİŞKENLER	Üniversitelerin Kuruluş Dönemleri				P Değeri
		%	%	%	
		Evet	Hayır	Eksik	
Uluslararası öğrenciler için üniversite web sitesinde ayrı bir sayfa var mı? (International Student Website)	1. Dönem	85,0	15,0	0,0	0,32
	2. Dönem	95,6	4,4	0,0	
	3. Dönem	82,9	16,4	0,7	
Başvuru Şartları ve Değerlendirme (Application Process)	1. Dönem	45,0	40,0	15,0	0,78
	2. Dönem	57,8	28,9	13,3	
	3. Dönem	51,4	37,9	10,7	
Kayıt İşlemleri ve Belgeleri (Admission Process)	1. Dönem	50,0	45,0	5,0	0,70
	2. Dönem	46,7	53,3	0,0	
	3. Dönem	45,0	52,9	2,1	
Öğrenim Ücretleri (Tuitions)	1. Dönem	45,0	55,0	0,0	0,65
	2. Dönem	31,1	66,7	2,2	
	3. Dönem	42,9	55,7	1,4	
Vize/İkametgah (Visa/Residency Info)	1. Dönem	45,0	55,0	0,0	0,72
	2. Dönem	28,9	68,9	2,2	
	3. Dönem	33,6	63,6	2,9	
Barınma Olanakları (Housing Information)	1. Dönem	45,0	55,0	0,0	0,54
	2. Dönem	28,9	68,9	2,2	
	3. Dönem	33,6	61,4	5,0	
İletişim Bilgileri (Contact Information)	1. Dönem	75,0	25,0	0,0	0,71
	2. Dönem	82,2	17,8	0,0	
	3. Dönem	75,0	22,9	2,1	
Uluslararası Öğrenci Ofisi (International Student Office)	1. Dönem	75,0	25,0	0,0	0,39
	2. Dönem	86,7	13,3	0,0	
	3. Dönem	73,6	24,3	2,1	

Erken dönemde kurulan üniversitelerin kurumsallaşmış olmaları nedeniyle uluslararası öğrencilere yönelik web sitelerinin olacağı varsayılmıştır. Buna karşın, 2000 yılından sonra kurulan 140 üniversitenin önemli bir kısmının henüz kurumsallaşma aşamasını tamamlayamadığı için uluslararası öğrencilere yönelik web sitelerinin olmayabileceği düşünülmüştür. Ancak araştırmanın bağımlı değişkenleri ile üniversite kuruluş dönemleri arasında yapılan ki-kare analizi, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığını ($p > 0,05$) göstermektedir. Ek olarak, üniversitelerin devlet ya da vakıf olma nitelikleri bakımından da bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Üniversitelerin kuruluş dönemleri ile üniversitelerin web sitelerinin uluslararası öğrenciler açısından işlevsellikleri arasında istatistiksel olarak bir farkın olmadığı tespit edilmiş olsa da 3. Dönem kurulan üniversitelerin devlet/vakıf üniversitesi statüleri ile işlevsel web sitelerine sahip olmaları arasında anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir. Bu durum Tablo 8'in verilerinden de görülmektedir.

Tablo 8. 3. Dönem kuruluşlarına Göre Üniversite Web Sitelerinin Uluslararası Öğrencilerin Bilgi İhtiyaçlarını Karşılama Durumları

TÜM DEĞİŞKENLER	Ün.Statüleri: Devlet/Vakıf	%	%	%	P-Değeri
	Toplam 140 Ün.	Evet	Hayır	Eksik	
Uluslararası öğrenciler için üniversite web sitesinde ayrı bir sayfa var mı? (International Student Website)	Devlet Ün. N=73	76,7	23,3	-	0,046
	Vakıf Ün. N=67	89,6	9,0	1,5	
Başvuru Şartları ve Değerlendirme (Application Process)	Devlet Ün. N=73	34,2	49,3	16,4	0,0001
	Vakıf Ün. N=67	70,1	25,4	4,5	
Kayıt İşlemleri ve Belgeleri (Admission Process)	Devlet Ün. N=73	35,6	61,6	2,7	0,065
	Vakıf Ün. N=67	55,2	43,3	1,5	
Öğrenim Ücretleri (Tuitions)	Devlet Ün. N=73	26,0	72,6	1,4	0,0001
	Vakıf Ün. N=67	61,2	37,3	1,5	
Vize/İkametgah (Visa/Residency Info)	Devlet Ün. N=73	20,5	75,3	4,1	0,0026
	Vakıf Ün. N=67	47,8	50,7	1,5	
Barınma Olanakları (Housing Information)	Devlet Ün. N=73	21,9	72,6	5,5	0,0094
	Vakıf Ün. N=67	46,3	49,3	4,5	
İletişim Bilgileri (Contact Information)	Devlet Ün. N=73	68,5	28,8	2,7	0,1800
	Vakıf Ün. N=67	82,1	16,4	1,5	
Uluslararası Öğrenci Ofisi (International Student Office)	Devlet Ün. N=73	67,1	31,5	1,4	0,1000
	Vakıf Ün. N=67	80,6	16,4	3,0	

Açıkça görüldüğü gibi değişkenler, 2000 yılından sonra kurulan üniversiteler açısından da (N=140) değerlendirilmiş ve uluslararası öğrenci web sayfası ($p<0,046$), başvuru ve değerlendirme süreçleri ($p<0,0001$), öğrenim ücretleri ($p<0,0001$), vize işlemleri ($p<0,0026$), ve barınma bilgileri ($p<0,0094$) açısından devlet üniversiteleri ve vakıf üniversiteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.

6. DEĞERLENDİRME

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerin web sitelerini inceleyerek uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılama noktasında işlevsel olup olmadıklarını keşfetmektir. Bu amaç için sekiz (8) bağımlı değişken belirlenmiş ve üniversitelerin niteliğine (devlet/vakıf) ve kuruluş dönemlerine bağlı olarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, Türk üniversite web sitelerinin, uluslararası öğrenciler açısından yeterince bilgi ihtiva etmediğini göstermektedir.

Uluslararası öğrencilere hitap eden ayrı bir web sayfalarının olup olmadığına bakıldığında üniversitelerin çok önemli bir kısmında (%86,4) uluslararası öğrenciler için ayrı bir sayfanın bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak Yükseköğretim Kurulunun belirlediği hedefler dikkate alındığında bu oranın %100 olması beklenirken üniversitelerin %13,7'sinin henüz böyle bir sayfasının bulunmaması bu konuda önemli bir eksikliğin olduğunu göstermektedir.

Yükseköğretimde Hedef Odaklı Uluslararasılaşma (2021) belgesine göre, Yükseköğretim Kurulu bünyesinde Uluslararası Daire Başkanlığı kurulmuştur. Bu Dairenin önemli görevlerinden biri, ülkemizde uluslararası öğrenci sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak, Türk

Yükseköğretiminin tanıtımı için faaliyetlerde bulunmak ve Study in Turkey internet sitesinin tanıtım ve markalaşma çalışmalarını yürütmek olarak tanımlanmıştır. Tablo 5'ten görüldüğü gibi, üniversitelerin %22'sinin uluslararası öğrenci ofisleri dahi bulunmamakta, varsa bile bu ofise web sitesi üzerinden ulaşılamamaktadır. Aynı şekilde (%22) uluslararası öğrencilerin müracaat edecekleri, bilgi alacakları bir irtibat bilgisinin tanımlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Özöğlü, Gür ve Coşkun'un (2015) araştırmasına göre, Türk üniversitelerinde bulunan uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları zorlukların başında; başvuru süreci, vize ve kayıt işlemleri, uluslararası ofisteki personellerin bilgi yetersizliği ve dil yetersizliği olduğu tespit edilmiştir. Tablo 5'teki bulgular, bu çalışmanın bilgilerini destekler niteliktedir. Tablo 5, üniversite web sitelerinin %36'sında uluslararası öğrencilerin başvuru işlemlerine dair bilgi bulunmamakta, %11,7'sinde ise kısmen bulunmaktadır. Aynı şekilde üniversite web sitelerinde kayıt işlemleri ve belgeleri ile ilgili de büyük bir bilgi açığının olduğu görülmektedir. Üniversitelerin %52,2'sinde kayıt işlemleri ile ilgili bilgi bulunmamıştır. Benzer şekilde üniversite öğrenim ücretleri, vize ve barınma konularında üniversite web sitelerinin ortalama %60'ında bilgi bulunmamıştır.

Yükseköğretim kurumlarının tanıtılması/pazarlanması, özünde şirketlerin kendi metalarını pazarlamalarından farklı değildir. Web siteleri, yükseköğretim kurumlarının tanıtılmasında ve kabul sürecinde önemli bir rol oynamaktadır (Saichaie ve Morpew, 2014). Türk üniversitelerinin uluslararası öğrenciler için İngilizce (ve hedef öğrenci kitlesi için) hazırlanmış web siteleri, ülke eğitiminin rekabetçiliğine ve uluslararasılaşmasına önemli katkı sağlar. Uluslararası bir öğrencinin üniversite programları hakkında bilgi sahibi olması, bu programlara müracaat etmesi, kabul süreçlerini takip etmesi, üniversite ücretleri, vize ve barınma konularıyla ilgili detaylı, sistematik ve güvenilir bilgi temin etmesi, üniversite web siteleri üzerinden olması gerekirken Türk üniversitelerinin bu konuda yeterli servisi sağlamadıkları anlaşılmaktadır.

Peker, Kucukozer-Cavdar ve Çağiltay'a (2016) göre, üniversite web siteleri, yüksek tanıtım potansiyellerine rağmen birçoğu zayıf tasarlanmış, kullanılabilirlik sorunlarıyla maluldür. Web siteleri, kolayca kullanılabilen, istenilen bilginin kolayca bulunabileceği, verimli bir şekilde tasarlanmaları gerekir. Ancak Türk üniversite web sitelerinin üniversite tercihlerinde az kullanılması, bu sitelerin yüksek tanıtım yeteneklerinin olmadığını ve kullanılabilirlik sorunlarını içerdiğini göstermektedir. Radmard'ın (2017) araştırması, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin sadece %33,9'unun internet üzerinden okuduğu üniversite hakkında bilgi sahibi olduğunu tespit etmiştir. Aynı şekilde, öğrencilerin sadece %12,5'i okudukları üniversiteyi tercih nedenleri arasında "üniversitenin bilgilerine web sitesinden kolaylıkla ulaşılabilmesini" göstermiştir. Bu bulgu, Türk üniversite web sitelerinin uluslararası öğrenciler için yeterince fonksiyon icra etmediğini göstermektedir.

Araştırma için belirlenmiş olan 8 değişken göz önünde bulundurulduğunda, vakıf üniversitelerinin devlet üniversitelerinden daha iyi durumda olduklarını göstermektedir. Örneğin vakıf

üniversitelerinin %91'inde uluslararası öğrenciler için web sayfası varken bu oran devlet üniversitelerinde %83,5'tir. Yapılan ki-kare testinde de p değeri <0,05 olarak tespit edilmiştir. Ki kare analizi aynı şekilde, 2000 yılından sonra kurulan 140 üniversite kapsamında değerlendirildiğinde de vakıf üniversitelerinin devlet üniversitelerinden daha işlevsel web sitelerine sahip olduğunu göstermektedir. Ancak devlet ve vakıf üniversiteleri arasında kuruluş dönemleri açısından bir farkın olmadığı (p>0,05) tespit edilmiştir. Bir başka deyişle, üniversitelerin tarihsellik/kurumsallıkları ile web sitelerinin uluslararası öğrencilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılamaları bakımından bir fark bulunmamaktadır. Halbuki tarihsel olarak kurumsallaşmış üniversitelerin bu alanda daha işlevsel web sitelerine sahip olmaları beklenir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, Türk üniversitelerinin Türkiye'ye uluslararası öğrenci çekme konusunda Yükseköğretim Kurulu ile paralel hareket etmedikleri, Türk üniversitelerini yeterince tanıtmadıkları anlaşılmaktadır. Yükseköğretim Kurulu, uluslararası öğrenciler açısından amaç, hedef ve stratejilerini belirlemişken aynı senkronizasyon üniversitelerin web sitelerinde görülmemektedir. Türk üniversitelerinin web siteleri, uluslararası öğrenciler için programlarını tanıtmaya, üniversitelere başvuru süreçleri, kabul koşulları, ücretler ve barınma gibi konularda daha fazla tanıtım faaliyeti yapmaları durumunda daha nitelikli öğrencinin Türkiye'ye gelmesine vesile olabilirler.

Bu araştırma bağlamında aşağıdaki öneriler yapılabilir:

1) Üniversite web sitelerinde International Student Webpage'ın standart bir yerde olması gerekir. Uluslararası öğrenci, kendisine ait bir sayfası olduğunu ve Türk üniversitelerinde bu sayfanın (örneğin) STUDENTS sekmesi altında bulunabileceğini bilmelidir. Diğer üniversiteleri araştırdığında da aynı sonuca çabuk ulaşmalıdır. Bir başka deyişle, Türk üniversite web siteleri, uluslararası öğrenciler için ortak bazı özellikler taşımaktadır.

2) Üniversitelerin uluslararası öğrenci web siteleriyle ilgilenen yeterince yetkin personelin olmadığı, bu nedenle bu konuyla ilgilenen uzmanlara ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

3) Üniversitelerin web sitelerinde fakülteler, bölümler ve enstitüler için, birlikte güncellenen Türkçe/İngilizce ve başka dillerde seçenekler olmalıdır. Eğitim alınmak istenen bölüm bilgilerine erişim, başvuru sürecinin çok önemli bir hazırlık aşamasıdır. Bu sürece yönelik uluslararası öğrenci web sayfaları, üniversitenin tüm bölümlerinin fonksiyonlarını yansıtmalıdır.

4) Üniversite web sitelerinin dili mümkün olduğu kadar anlaşılır olmalıdır. Her konuyla ilgili tüm süreçler, adım adım öğrencilere açıklanmalıdır.

5) Yükseköğretim Kurulu, Strateji Belgesi (2017) ve Yükseköğretimde Hedef Odaklı Uluslararasılaşma (2021) Belgelerinde belirlenen hedeflere, üniversite web sitelerinin katkısı bir

performans kriteri olarak alınması durumunda, uluslararası öğrencilere yönelik üniversite web siteleri daha sistematik bilgi içerebilirler.

6) Bundan sonraki araştırmalar, Türk üniversite web sitelerinin uluslararası öğrenciler açısından dilini, sadeliğini, bilginin sistematik olarak verilip verilmediğini araştırabilirler.

Öz olarak, Türk üniversitelerinin uluslararası öğrencilerin cazibe merkezi haline gelmeleri ve uluslararası öğrenci havuzundan önemli ve nitelikli bir pay almaları için iletişimsel, enformatik ve kurumsal bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bunun için başta Yükseköğretim Kurulu olmak üzere devlet ve vakıf üniversite yönetimleri ve uluslararası öğrenci ofislerine önemli görevler düşmektedir.

KAYNAKÇA

- Baumgartner, J. L. (2018). NAFSA International Student Economic Value Tool. *NAFSA: Association of International Educators*. <https://www.nafsa.org/sites/default/files/media/document/isev-methodology-2020.pdf> (29.06.2022)
- Bevis, T. B., and Lucas, C. J. (2007). *International Students in American Colleges and Universities: A History*. Palgrave Macmillan, NY.
- Charles, P. C. (1999). Common Stressors Among International College Students: Research and Counseling Implications. *Journal of College Counseling*, vol. 2.
- Choudaha, R. (2019). Beyond 300 Billions: Th Global Impact of International Students. *StudyPortas*. <https://studyportal.com/intelligence/global-impact-of-international-students>. (16.07.2022)
- De Wit, H. (2008). The Internationalization of Higher Education In A Global Context. In H. de Wit, P. Agarwal, M.E. Said, M.T. Schoole ve M. Sirozi (Editörler), *The Dynamics of International Student Circulation in a Global Context*. Rotterdam: Sense Publishers.
- Hechanova-Alampay, R., Beehr, T. A., Christiansen, N. D & Van Horn, R.K. (2002). Adjustment and Strain among Domestic and International Student Sojourners: A Longitudinal Study. *School Psychology International*, Vol. 23(4)
- Farrugia, C., Sanger, J. (2017). Gaining an Employment Edge: The Impact of Study Abroad on 21st Century Skills & Career Prospects in the United States. *Institute of International Education (IIE)*. <https://www.iie.org/Research-and-Insights/Publications/Gaining-an-employment-edge---The-Impact-of-Study-Abroad> (16.06.2022)
- Irwin, V., De La Rosa, J., Wang, K., Hein, S., Zhang, J., Burr, R., Roberts, A., Barmer, A., Bullock Mann, F., Dilig, R., Parker, S. (2022). Report on the Condition of Education 2022 (NCES 2022-144). *U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center for Education Statistics*. <https://nces.ed.gov/pubs2022/2022144.pdf> (08.04.2022)
- London Economics (2021). The costs and benefits of international higher education students to the U.K. economy. *London Economics*. <https://londoneconomics.co.uk/wp-content/uploads/2021/09/LE-HEPI-UUKi-Impact-of-intl-HE-students-on-the-UK-economy-Summary-Report-September-2021.pdf>. (28.08.2022)
- NAFSA: Association of International Educators. (2019, 2022). International Student Economic Value Tool. https://www.nafsa.org/policy-and-advocacy/policy-resources/nafsa-international-student-economic-value-tool-v2#trends_reports. (02.05.2022)

- NCES: National Center for Education Statistics. (2022). Report on the Condition of Education 2022. *U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center for Education Statistics.* <https://nces.ed.gov/pubs2022/2022144.pdf>
- NCES, (2022). *National Center for Educational Statistics.* https://nces.ed.gov/programs/coe/pdf/2022/cha_508.pdf (11.07.2022)
- OECD. (2008). *Education at Glance, OECD.* <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/41284038.pdf>. (8.08.2022)
- OECD. (2014). *Education at a Glance 2014, OECD indicators.* <https://www.oecd.org/education/Education-at-a-Glance-2014.pdf>. (8.08.2022)
- OECD. (2021). *Education at a Glance 2021: OECD Indicators. OECD Publishing, Paris.* <https://doi.org/10.1787/b35a14e5-en>. (8.08.2022)
- Open Doors. (2022). *Presentation 2022.* Retrieved from <https://opendoorsdata.org/annual-release/international-students>.
- Özöglü, M., Gür, B.S., Coşkun, İ. (2015). Factors influencing international students' choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey. *Research in Comparative & International Education*, 10(2), Sage.
- Peker, S., Kucukozer-Cavdar, S., Cagiltay, K. (2016), Exploring the relationship between web presence and web usability for universities: A case study from Turkey. *Program: electronic library and information systems*, 50(2).
- Poyrazlı, S., Kavanaugh, P. R., Baker, A., Al-Timimi, A. (2004). Social Support and Demographic Correlates of Acculturative Stress in International Students. *Journal of College Counseling*, Spring, 7.
- Project Atlas (2020). *A Quick Look At Global Mobility Trends.* <https://iie.widen.net/s/g2bqxwkwqv/project-atlas-infographics-2020> (9.10.2021)
- Project Atlas (2015). *A Quick Look At Global Mobility Trends.* <https://iie.widen.net/s/9sdq8lfdk8/project-atlas-infographics-2015> (9.10.2021)
- Radmard, S. (2017). Türk Üniversitelerindeki Uluslararası Öğrencilerin Yükseköğretim Taleplerini Etkileyen Etkenlerin İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1).
- Saichaie, K., Morpew, C. (2014). What College and University Websites Reveal about the Purposes of Higher Education. *The Journal of Higher Education*, 85(4), 499-530.
- Taylor, Z. W. (2018). Intelligibility is equity: Can international students read undergraduate admissions materials? *Higher Education Quarterly*, 72(2).
- Taylor, Z. W., Bıçak, I. (2019). International, Inaccessible, and Incomplete: A Texas Case Study of International Student Websites. *Journal of International Students*, 9(4).
- Taylor, Z. W., Bıçak, I. (2018). Institutional, Informational, International: Predicting International Student Enrollment and Rate by Online Information. *Journal of Comparative and International Higher Education*, 10 (2018).
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018.*
- Tutar, H. (2010). Bir Kültürel Diplomasi Örneği Olarak Büyük Öğrenci Projesi, (Editörler: Osman Bahadır Dinçer, Habibe Özdal, Hacali Necefoğlu), *Yeni Dönemde Türk Dış Politikası: Uluslararası IV. Türk Dış Politikası Sempozyumu*, Kars Kafkas Üniversitesi ve Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu.
- Yeh, C. J., Inose, M. (2003). International students' reported English fluency, social support satisfaction, and social connectedness as predictors of acculturative stress. *Counselling Psychology Quarterly*, 16(1).

- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. *Resmî Gazete*, Kanun No: 5978, Tarihi, 06.04.2010, Madde 3/d.
- Yükseköğretim Kurulu. (2017). Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022. *Yükseköğretim Kurulu Yayınları*, Ankara.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2021). Yükseköğretimde Yeni YÖK Projeleri: Yükseköğretimde Hedef Odaklı Uluslararasılaşma. *Yükseköğretim Kurulu Yayınları*.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2021b). Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu, 2021. *Yükseköğretim Kurumu Yayınları*, Ankara.
- Yükseköğretim Kurulu (2022). *Yükseköğretim İstatistik verileri, 2020/2021*. <https://istatistik.yok.gov.tr> (17.7.2022)
- Yılmaz, G., Nezahat, G. (2021). Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Hareketliliğinin Görünümü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1).
- Zhou, E., Gao, J. (2021). *Graduate Enrollment and Degrees: 2010 to 2020*. Washington, DC: Council of Graduate Schools.
- Zengin, B., Arıkan, A., Doğan, D. (2011). English Major Students' Opinions of Their Departments' Websites. *Contemporary Educational Technology*, 2011 2(4).